

Begravenissen van vroeger aan Oosterend

Van toen ik heel jong was, herinner ik me nog dat ik ouwe oppa Bakker zo'n deftige man vond. Sommige kinderen noemden oudere mensen gewoon bij de voornaam, maar dat mochten wij absoluut niet. Daarom hadden we veel ooms en tantes, burens, een paar juffrouwen en een enkele mevrouw. Oppa Bakker was dus geen familie. Hij was aanzegger, omsééger, op sien Tessels. Als er iemand gestorven was in Oosterend, kwam oppa Bakker in het zwart – een zwarte, geklede jas, handschoenen aan en hoge hoed op – met een keurig gekamd wit sikje langs alle huizen om het 'om' te zeggen.

“De familie maakt bekend dat is overleden: Pieter Jansen, geboren 4 juli 1927, overleden 13 oktober 2014, om negen uur. De begrafenis is donderdag om twee uur. Ik heb gezegd.”

Zo ging dat ongeveer. Later deed zijn zoon het. Ik vroeg me af of ze alle huizen van Oosterend afgingen. Al gauw had ik het antwoord. Een vriendin sprak Piet Bakker en die vertelde dat niet alleen alle huizen van Oosterend bezocht werden, maar ook vaak van de omgeving, Zevenhuizen en Oost. Als de familie van de gestorvene dat niet nodig vond, deden ze alleen Oosterend.

Zij vertelde ook dat ze een tasje bij zich hadden om de hoge hoed in te doen bij regen en wind. Bij het volgende huis zetten ze hem dan gauw weer op. Ik denk dat ze ook de begrafenis regelden. Op de dag van de begrafenis kwamen familie en vrienden naar het sterfhuys, waar de gestorvene stond opgebaard. De dominee of spreker deed het woord. Als er erg veel mensen waren, stond hij in de buitendeur, zodat iedereen hem kon horen. Dan werd de stoet opgesteld. Bakker voorop, gevolgd door de dragers met kist, de kleedoplegsters, de dominee en de familie en verdere mensen.

Ze liepen naar het kerkhof, onderweg waren alle glasgordijnen van de huizen dicht. Op het kerkhof liep de stoet drie keer om de kerk voor ze naar het graf ging. Van het huis tot aan het kerkhof luidde de klok. Ook na de begrafenis nog een tijd. Kleedoplegsters moesten het zwarte kleed op de kist leggen en het er op het kerkhof weer afhalen. Meestal deden twee arme vrouwen dat en zo verdienden ze er een centje bij. Soms werd het ook gedaan door vriendinnen.

De vriendin vertelde me ook het verhaal van haar overgrootmoeder. Toen diens moeder stierf had ze geen geld voor een grafsteen.

De zoons hadden er een houten kruisje op gezet, maar moeder spaarde net zolang halve en hele stuivertjes op, tot ze een steen kon betalen. Toen de kinderen later op hun moeders graf een nieuwe steen wilden zetten, zei opa: “Die ouwe steen mag er niet af. Die heeft zoveel zweetdruppeltjes gekost, die moet erop blijven.” Zo staat er in Oosterend een graf met twee stenen.

Ik was negen toen ik voor het eerst met de dood te maken kreeg. Mijn ommoe, waar ik 's morgens nog platen mee had zitten kijken, was 's middags gestorven.

Ik kon niet mee naar de begrafenis, omdat ik inmiddels de bof had gekregen.

Gelukkig kon ik vanuit ons kamerraam de stoet drie keer om de kerk zien gaan, zo dicht woonden we ernaast.

In het laatst van de oorlog stierf ook opa Dros. We zaten toen met een stel neven en nichten in het zijkamertje een beetje zenuwachtig en lacherig te doen. We mochten wel mee naar het kerkhof. Oom Geb en tante Jannie kwamen toen opa ziek was op de tandem uit Haarlem. Of ze er op de begrafenis ook waren? Ik dacht van niet.

Tante Janny, vaders zus, uit Alkmaar, kreeg een vergunning om naar Texel te komen. Ze hadden het slecht in Alkmaar. Zij was de enige die een vergunning kreeg, maar tante nam man en kinderen in de trein mee naar Tessel. De reis viel lang niet mee. Ze kwamen uiteindelijk 's avonds in donker in Oosterend aan.

Zolang het door de oorlog zo slecht was, wilden ze niet terug naar huis. Ze vonden woonruimte in het bondsgebouw te Oudeschild. Jammer genoeg maakten ze daar de Russenoorlog mee.

Mijn zus Grietje stierf in 1954. Bij de begrafenis liepen we nog steeds drie keer om de kerk, maar er was nog steeds geen dienst. Wel stond de meisjesvereniging in de hal om, als we langs kwamen, een lied te zingen.

Berth Boogaard-Dros 't Horntje

